

რიცხვითი მეთოდები - ლექცია 1

1. ბირთვულ რეაქტორში თანაბრად გადანაწიებული რადიოაქტიური კონტამინანტის კონცენტრაცია, c , ბექვირელ ლიტრებში ($\frac{ბკ}{ლ}$) იზომება. კონტამინანტის რაოდენობა შემდეგი დაშლის სისწრაფით მცირდება:

$$\text{დაშლის სისწრაფე} = -kc,$$

სადაც k მუდმივაა ერთეულით დღე^{-1} . შესაბამისად, რეაქტორში არსებული კონტამინანტის კონცენტრაციის ცვლილებას აღწერს დიფერენციალური განტოლება:

$$\frac{dc}{dt} = -kc.$$

საწყის მომენტში ($t = 0$) კონტამინანტის კონცენტრაციაა $c(0) = 100 \frac{ბკ}{ლ}$, დაშლის სისწრაფეა $k = 0.175 \text{ დღე}^{-1}$.

- a. იპოვეთ კონტამინანტის კონცენტრაციის დროზე დამოკიდებულების ფუნქცია ანალიტიკურად, დიფერენციალური განტოლების ამოხსნით.
  - b. თილერის მეთოდის გამოყენებით იპოვეთ კონტამინანტის კონცენტრაცია საწყისი მომენტიდან 12 დღის განმავლობაში. ბიჯის ზომად გამოიყენეთ $\Delta t = 1 \text{ დღე}$.
  - c. ააგეთ ანალიტიკურად მიღებული და რიცხვითი ამონახსნები ერთსა და იმავე გრაფიკზე. როგორ შეგვიძლია ცდომილების კვანტიფიკაცია?
  - d. შეამცირეთ ბიჯის ზომა ($\Delta t = 0.5 \text{ დღე}, \Delta t = 0.1 \text{ დღე}$) და შეადარეთ მიღებული შედეგები ერთმანეთს და ანალიტიკურ ამონახსნს.
  - e. ააგეთ $\Delta t = 0.1 \text{ დღე}$ ამონახსნი semilog გრაფიკზე ($\ln(c)$ vs. t), semilogy(t, c) ბრძანების გამოყენებით და იპოვეთ გრაფიკის დახრილობა. რას აღნიშნავს დახრილობის მნიშვნელობა?
2. 21-22 გვერდებზე ამოცანები 1.9, 1.10, 1.15.